

2024-2025

ADLİ YILI

GAZETECİLİK VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DAVALARI

DAVA İZLEME RAPORU

M SA

2024-2025 Adli Yılı
Gazetecilik ve İfade Özgürlüğü Davaları

DAVA İZLEME RAPORU

MİSA

2025

MEDYA VE HUKUK ÇALIŞMALARI DERNEĞİ (MLSA)

Gümüşsuyu Mah. İnönü Cad. Ankara Palas No:59 D:5 Beyoğlu

İstanbul / Türkiye

info@medyavehukuk.org

www.mlsaturkey.com

Kasım 2025

Kapak Fotoğrafi: Can Öztürk

MLSA HAKKINDA

Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA) 2018 yılından beri ifade özgürlüğü alanında faaliyet gösteren bir sivil toplum kuruluşudur. Başta gazeteciler, medya mensupları ve insan hakları savunucuları olmak üzere ifade özgürlüğü ihlal edilen kişilere hukuki destek sağlamakta, onları ulusal ve uluslararası hukuki süreçlerde temsil etmektedir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi başta olmak üzere uluslararası kuruluşlara düzenli bildirimler yaparak savunuculuk faaliyeti yürüten MLSA, hak temelli faaliyetler konusunda gazeteciler, avukatlar ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik kapasite geliştirme çalışmaları sürdürmektedir.

MLSA ayrıca FreeWeb platformu çerçevesinde Türkiye’de internet özgürlüğünü ve sansürü izlemekte ve bu alandaki gelişmeleri takip etmektedir. Buna ek olarak sivil toplum kapasite geliştirme programıyla dernek ve vakıflara hukuki ve kurumsal destek sağlamaktadır. MLSA web sitesi, bağımsız gazetecilerin makalelerini yayınlayarak, çalışmalarını duyurabilecekleri bir alan yaratmaktadır.

MLSA, Türkiye’deki en geniş dava izleme programını 2018’den beri yürütüyor ve düzenli raporlar yayımlıyor. Bugüne kadar 3.000’in üzerinde duruşmanın takibini yapan MLSA Dava Takip Programı, birçok medya kuruluşu ve hak örgütüne kaynak sağlıyor.

TÜRKİYE’DEKİ EN GENİŞ KAPSAMLI DAVA İZLEME PROGRAMI

Bu rapor Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği’nin (MLSA), 2018 yılından beri yürüttüğü ifade ve basın özgürlüğü davalarını içeren Dava İzleme Programı kapsamında, 1 Eylül 2024 - 30 Ağustos 2025 boyunca izlenen (ve adli tatilde görülen az sayıda duruşmayı da içeren) davalara dair bulguları içermektedir.

Demokratik bir toplumun temel taşlarından olan ifade özgürlüğü her dönemde iktidarların hedefinde olmuş ve korunması için sürekli olarak çaba gösterilmesi gerekmiştir. Dava izleme çalışması bir arşiv ve veritabanı oluşturma niteliğinin yanında ifade özgürlüğünün korunması, sivil toplum aracılığıyla kamuoyunda farkındalığın artırılması, hukuki reformların teşvik edilmesi ve hem yargılananlara hem de topluma güven ve cesaret aşılanması için kamu otoritelerinin ifade özgürlüğünü ihlal eden eylemlerinin belirlenmesi, kaydedilmesi ve takip edilmesinden oluşur.

Raporda kullanılan veriler, dava takip eğitim ve tecrübesi olan ve çoğunluğu gazetecilerden oluşan gözlemciler tarafından doldurulan ‘Duruşma Takip Formu’ aracılığıyla toplanmıştır. Gözlemcilerin her duruşma sonrasında doldurduğu form, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Uluslararası Af Örgütü, International Committee for Jurists ve Solicitors International Human Rights Group (SIHRG) gibi kurumların rehberlik ve tavsiyelerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Bu raporda yer alan bulgulara formlardan elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda ulaşılmıştır.

Bu programın amacı, basın, toplanma ve ifade özgürlükleriyle ilgili takip edilen davalarda; Türkiye'nin taraf olduğu 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 1950 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve 1966 Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi başta olmak üzere uluslararası sözleşmelerde güvence altına alınan ve vazgeçilmez bir insan hakkı olduğu kabul edilen adil yargılanma hakkına ilişkin standartlara uyumu izlemek, olası ihlalleri kayda geçirmek ve mevcut durumu ortaya koymaktır.

MLSA'nın Dava İzleme Programı, Türkiye'de yargılamaların adil yargılanma standartlarına uygunluğunu analiz eden ve bu alandaki en kapsamlı izleme çalışması olarak öne çıkan programdır.

Program sonucunda elde edilen bulgular, her yıl Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının uygulanmasını denetlemekle görevli olan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ne sunulmaktadır. Komite'nin Türkiye'nin gazetecilik ve ifade özgürlüğüne ilişkin davalarına ilişkin verdiği kararlarda, MLSA Dava İzleme Raporlarına atıfta bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

MLSA HAKKINDA	5
TÜRKİYE’DEKİ EN GENİŞ KAPSAMLI DAVA İZLEME PROGRAMI	6
GİRİŞ: YARGIDA YENİ DÖNEM	10
DAVALARIN GENEL GÖRÜNÜMÜ	12
Kimler yargılandı?	13
Davaların şehirlere göre dağılımı	14
Davaların görüldüğü mahkeme türlerine göre dağılım	14
Sanıklara yöneltilen suçlamalar	14
İzleme döneminde sonuçlanan davalar ve verilen cezalar	16
İfade özgürlüğü davalarında kullanılan deliller	19
GAZETECİLERE YÖNELİK DAVALAR	21
Haberlere karşı açılan terör propagandası davaları	23
Toplumsal olayların takibi ve 2911 davaları	24
Yargıya dair haberlere karşı açılan davalar	25
AKTİVİSTLERE YÖNELİK DAVALAR	27
LGBTİ+ aktivistlere yönelik davalar	28
19 Mart protesto eylemlerine yönelik davalar	30
Öğrencilere yönelik davalar	31
Avukatlara yönelik davalar	31
TUTUKLU YARGILAMALAR	33
Adli kontrol tedbirleri	36
ŞİKAYETÇİ/DAVACI KİŞİ VE KURUMLAR	39
Kamu kurumlarının ve görevlilerinin şikayetçi olduğu davalar	40
Bireysel şikayetçiler	41
ADİL YARGILANMA HAKKINA YÖNELİK TESPİT EDİLEN İHLALLER ...	43
Duruşmaların başlama saati	44
Yargılama süreçlerinde gözlemlenen eğilimler	44
Gözlem notlarından dikkat çeken örnekler	45

GİRİŞ: YARGIDA YENİ DÖNEM

Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği'nin (MLSA) 2024-2025 adli yılına ilişkin “İfade Özgürlüğü Davaları Raporu”, bu dönemde Türkiye’de ifade ve basın özgürlüğüne yönelik yargı baskısının sürdüğünü ortaya koydu. Rapora göre, 1 Eylül 2024 – 31 Ağustos 2025 tarihleri arasında Türkiye genelinde 275 dava izlendi, bu davalarda 1.696 kişi yargılandı. Sanıkların yarısından fazlasını aktivistler oluşturdu.

Rapor, ifade özgürlüğü yargılamalarının artık rutin hale geldiğini, mahkemelerin büyük bölümünde sanıkların “örgüt propagandası”, “2911 sayılı kanuna muhalefet” veya “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlamalarıyla karşı karşıya bırakıldığını tespit etti.

Gazeteciler ve öğrenciler yine hedefteydi. Gazetecilerin yüzde 18’inin yargılandığı davalarda, haber içerikleri, sosyal medya paylaşımları veya eleştirel yorumlar suç delili sayıldı. Öğrenciler ise çoğunlukla kampüslerde veya kamusal alandaki barışçıl eylemler nedeniyle yargılandı.

İfade özgürlüğü ihlallerinin coğrafi merkezi değişmedi: Davaların yüzde 84’ü üç büyük şehirde – İstanbul, Diyarbakır ve Ankara’da – görüldü. İstanbul, ulusal basına ve sosyal medya paylaşımlarına yönelik davalarla öne çıkarken, Diyarbakır insan hakları savunucularına; Ankara ise siyasetçilere yönelik davaların merkezi oldu.

Yargılamaların yarısında sanıklara yöneltilen suçlamalar terörle mücadele mevzuatı kapsamında yer aldı. “Örgüt üyeliği” ve “örgüt propagandası” suçlamaları toplamın neredeyse üçte birini oluşturdu. 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefet suçlaması ise özellikle barışçıl protestolarda yer alan aktivist ve öğrenciler için en sık kullanılan yargı aracına dönüştü.

Mahkemeler bu dönemde 108 dosyada esas hakkında karar verdi. Bu davaların yüzde 57’si beraatle sonuçlandı. Ancak her beş davadan birinde ceza kararı çıktı; çoğu dosyada verilen cezalar ertelendi ya da hükmün açıklanması geri bırakıldı. Toplamda 197 yıl 2 ay hapis ve 95 bin TL adli para cezası verildi.

Raporda, “mahkemelerin fiilen infaz edilmeyen ancak sanıkları sürekli yargı tehdidi altında tutan” kararlarla “yargı yoluyla caydırma” pratiğini sürdürdüğünü vurgulandı.

Bu yılki rapor, önceki dönemlerden farklı olarak yargılamalarda şikayetçi konumundaki kamu kurumları, valiler, polisler ve yargı mensuplarını da inceledi. Bulgular, devlet görevlilerinin giderek daha sık şekilde davaların tarafı haline geldiğini ve bunun adil yargılanma ilkesini zedelediğini gösterdi.

MLSA’nın yedi yıldır yürüttüğü Dava İzleme Programı, bir kez daha Türkiye’de ifade ve basın özgürlüğünün hâlâ yargı eliyle sınırlandığını, sanık sandalyesine oturtulanların ise büyük oranda gazeteciler, aktivistler ve öğrenciler olduğunu ortaya koydu.

DAVALARIN GENEL GÖRÜNÜMÜ

Bu rapor, Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği'nin (MLSA) 1 Eylül 2024 – 31 Ağustos 2025 tarihleri arasında Türkiye genelinde izlediği ifade ve basın özgürlüğü davalarına ilişkin veriler temelinde hazırlandı. Bu dönemde toplam 275 dava kapsamında 430 duruşma izlendi, bu davalarda toplam 1.696 sanık yargılandı.

Bu izleme döneminde yargılanan toplam 1.696 sanık, meslek ve toplumsal rolleri bakımından geniş bir yelpazeye dağılmakla birlikte, belirgin biçimde üç ana grupta toplanmaktadır: aktivistler, gazeteciler ve öğrenciler.

KİMLER YARGILANDI?

Sanıkların yarısından fazlasını oluşturan aktivistler (%52,1), çoğunlukla barışçıl eylem ve gösterilere katıldıkları, toplumsal olaylara dair görüş bildirdikleri veya insan hakları temelli faaliyetlerde bulundukları için yargılandı. Bu davalar genellikle “2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefet”, “kamu düzenini bozma” veya “örgüt propagandası” suçlamalarıyla ilişkilendirildi.

Gazeteciler (%18,1), en sık yargılanan ikinci grup oldu. Bu davalarda haber içerikleri, sosyal medya paylaşımları, röportajlar veya eleştirel yorumlar sıklıkla suç unsuru sayıldı. Yargılamalar, özellikle “Cumhurbaşkanına hakaret” (TCK 299), “dezenformasyon” (TCK 217/A) ve “örgüt propagandası” (TMK 7/2) suçlamalarında yoğunlaştı.

Öğrenciler (%15), ifade ve toplanma özgürlüklerini kullandıkları için yargılanan bir diğer geniş grup oldu. Bu gruba yönelik davalar çoğunlukla üniversite kampüslerinde veya kamusal alandaki barışçıl eylemler nedeniyle açıldı. Öğrencilere yöneltilen suçlamalar arasında da sıklıkla “kanuna aykırı toplantı düzenleme” ve “ihtara rağmen dağılmama” yer aldı.

Bunun dışında, avukatlar (%5,4) ve siyasetçiler (%5,5) de ifade özgürlüğü kapsamında açılan davalarda sanık olarak yer aldı. Avukatlara yönelik davalarda, müvekkillerini savunma süreçlerinde yaptıkları açıklamalar veya sosyal medya paylaşımları delil olarak gösterildi; siyasetçiler ise kamuya açık beyanları nedeniyle hedef alındı.

Daha küçük oranlarla da olsa, sanatçılar (%0,9), akademisyenler (%0,3) ve yazarlar (%0,2) hakkında da dava açıldı. Bu davalarda sanıkların ifade biçimleri — örneğin sahne performansları, yazılar ya da akademik açıklamaları — sıklıkla “örgüt propagandası” veya “devleti aşağılama” gerekçeleriyle cezai takibata uğradı.

Sanık Grubu	Sanık Sayısı	Oran (%)
Gazeteci	306	18,08
Aktivist	885	52,12
Öğrenci	254	14,96
Avukat	92	5,42
Siyasetçi	93	5,48
Sanatçı	16	0,94
Akademisyen	4	0,29
Yazar	3	0,18
Diğer	43	2,53

DAVALARIN ŞEHİRLERE GÖRE DAĞILIMI

İzleme döneminde ifade ve basın özgürlüğü davalarının büyük bir kısmı yine büyük şehirlerde yoğunlaştı. Toplam 275 davanın %83,8'i yalnızca üç şehirde görüldü:

İstanbul (%51,8, 144 dava), Diyarbakır (%17,3, 48 dava) ve Ankara (%14,7, 41 dava).

Bu üç şehir, ifade özgürlüğü yargılamalarının coğrafi merkezini oluşturmaya devam ediyor:

İstanbul, hem ulusal basın hem de sosyal medya paylaşımları nedeniyle açılan davaların en yoğun olduğu il. Diyarbakır, insan hakları savunucuları, aktivistler ve Kürt basınına yönelik davalarla öne çıkıyor. Ankara, siyasetçiler ve kamu görevlileri hakkında açılan davaların merkezi konumunda.

Bunların ardından İzmir (%2,9, 8 dava), Tunceli (%2,2, 6 dava), Batman (%1,1, 3 dava), Mersin, Antalya, ve Gaziantep (2'şer dava) geliyor.

DAVALARIN GÖRÜLDÜĞÜ MAHKEME TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIM

İzleme döneminde izlenen davaların %51,1'i Asliye Ceza Mahkemeleri, %46'sı Ağır Ceza Mahkemeleri, %2,9'u ise Asliye Hukuk Mahkemeleri tarafından görüldü.

Bu dağılım, ifade ve basın özgürlüğüyle bağlantılı yargılamaların ağırlıklı olarak cezai nitelikli olduğunu, dolayısıyla ifade özgürlüğü ihlallerinin büyük oranda cezai süreçler üzerinden yürütüldüğünü göstermektedir.

Asliye Ceza Mahkemelerinde ağırlıklı olarak "hakaret", "2911 sayılı Kanu'na muhalefet" ve "dezenformasyon" davaları; , Ağır Ceza Mahkemelerinde ise özellikle "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası" suçlamalarına ilişkin dosyalar görüldü.

SANIKLARA YÖNELTİLEN SUÇLAMALAR

Bu izleme döneminde 1.696 sanığa yöneltilen suçlamalar, önceki yıllarda olduğu gibi ağırlıklı olarak terörle mücadele mevzuatı ve toplantı ve gösteri özgürlüğü alanında yoğunlaştı.

En sık yöneltilen suçlamalar arasında "örgüt üyeliği veya örgüt üyesi olmak" (%31,5) ve "örgüt propagandası yapmak" (%18,2) öne çıktı.

Bu suçlamalar çoğunlukla gazeteciler, insan hakları savunucuları ve aktivistlere yöneltilildi; haber içerikleri, sosyal medya paylaşımları, dernek üyelikleri ya da barışçıl eylemlere katılım gibi faaliyetler bu suçlamaların temel gerekçesi olarak gösterildi.

Davaların %13'ü 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet suçlamasına dayanan davalarda, özellikle barışçıl eylemlere katılan aktivistleri, öğrencileri ve sivil toplum temsilcilerini hedef alındı.

“Kamu görevlisine veya kişilere hakaret” (tüm davaların %10,8’i) ile “Cumhurbaşkanına hakaret” (%8,3) suçlamaları, özellikle gazeteciler, siyasetçiler ve sosyal medya kullanıcılarına yönelik davalarda öne çıktı.

AYM kararına rağmen Cumhurbaşkanına hakaret suçu ifade özgürlüğü davalarında kullanılmaya devam etti. İzlenen 27 davada (8,3%) Cumhurbaşkanına hakaret suçlaması yöneltildi.

Hakaret, basın ve yayın yoluyla hakaret ve kamu görevlisine hakaret suçları da bu dönemde kullanılmaya devam etti. İzlenen davaların 35’inde (10,8%), hakaret suçu sanıklara yöneltildi.

HAKARET SUÇUNDA ÖN ÖDEME UYGULAMASI

Kamuoyunda dokuzuncu yargı paketi olarak bilinen 14 Kasım 2024 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 7531 sayılı Kanun ile hakaret suçunun ‘görsel ve işitsel araçlarla’ işlenmesi (TCK m.125/f.2) halinde uzlaştırma usulü yerine önödeme usulünün uygulanması

şeklinde düzenleme getirildi. Anayasa Mahkemesi, 29.05.2025 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan kararında, hakaret suçunun tüm tipleri bakımından önödeme kurumunun kullanılması gerektiğine hükmetti.

Eski düzenlemede, hakaret suçları uzlaştırmaya tabii kılınmıştı. Hakarete uğradığını iddia eden mağdur, şüpheliden tazminat alarak dosyayı kapatabiliyordu. Artık yeni düzenleme ile ön ödeme kapsamında şüpheli, doğrudan devlete bir ödeme yaparak takipsizlik kararı alabilecek. Bu düzenleme ile uzlaştırma kurumunun bir gelir kapısı haline getirilmesi önlenmek isteniyor.

2022 yılında kabul edilen ve sivil toplum tarafından “Sansür Yasası” olarak nitelenen, Türk Ceza Kanunu’nun 217/A maddesinde düzenlenen “Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yaymak” suçu kapsamında bu adli yılda da soruşturma ve davalar açılmaya devam etti. İzlenen 13 (%4) davada, TCK m.217/A hükmü kullanıldı.

Düzenlemede yer alan “yanlış bilgi” tanımının muğlak olması nedeniyle Venedik Komisyonu tarafından eleştirilen yasaya karşı açılan iptal davası, Anayasa Mahkemesi tarafından reddedildi.

Adli yılda izlenen davaların yüzde 52’sini, Terörle Mücadele Kanunu’nda (TMK) düzenlenen terör suçları oluşturdu.

En sık yönetilen terör suçlaması 102 (31,5%) davada görülen “silahlı terör örgütü üyeliği” olurken, bunu 59 (18,2%) davada yönetilen “silahlı terör örgütü propagandası yapmak” izledi. Ayrıca altı davada” terörle mücadelede hedef almış kişiyi hedef göstermek” (1,9%) suçlaması yöneltildi.

Açılan davaların yarısından fazlasını oluşturan “terör örgütü üyeliği” suçlamaları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü haklarını kısıtlayacak şekilde uygulanması nedeniyle eleştiriliyor. Öte yandan, hem Birleşmiş Milletler”terörle mücadelede görev almış kişileri hedef göstermek” sin (BM) hem de Avrupa Konseyi’nin raporlarında, Türkiye’nin terör tanımının geniş ve muğlak olması nedeniyle eleştiriler yer alıyor.

İZLEME DÖNEMİNDE SONUÇLANAN DAVALAR VE VERİLEN CEZALAR

İzlenen 275 davanın u davalarının 108'i aynı adli yıl içinde sonuçlandı. Diğer davalar ise önümüzdeki adli yılda görülmeye devam edecek.

Bu 108 davanın yarısından fazlası (%57) beraatle sonuçlandı. Bu oran, özellikle ifade özgürlüğü ve basın davalarında, mahkemelerin son aşamada suçun unsurlarının oluşmadığı yönünde değerlendirmeler yaptığını gösteriyor.

Beraat kararlarının önemli bir bölümü, sosyal medya paylaşımları, haber içerikleri veya barışçıl gösterilere katılma gibi fiillerin cezai kapsamda değerlendirilemeyeceğine dair hükümlerdir.

Buna karşılık, 22 davada (%20) sanıklar hakkında mahkûmiyet kararı verilerek cezaya hükmedildi.

Karar	Dava Sayısı	Oran (%)
Beraat	60	57
Mahkumiyet (HAGB dahil)	22	21
Karma kararlar (bazı sanıklar hakkında beraat, bazıları hakkında ceza)	15	14
Davanın düşmesi, reddi veya kabulü	9	8

HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASINDA (HAGB) YENİ DÖNEM

Bu dosyaların bir bölümünde mahkemeler, sanıklara hapis veya adli para cezası verirken; önemli bir kısmında ise hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) ya da cezanın ertelenmesi kararını uyguladı.

Dolayısıyla mahkeme, suçun olduğu yönünde kanaat belirtmiş olmakla birlikte, cezanın infazından kaçınmayı tercih etmiştir. Bu durum, özellikle ifade ve basın özgürlüğü davalarında, mahkemelerin caydırıcı ancak fiilen infaz edilmeyen cezalar yoluyla bir denetim etkisi oluşturduğunu göstermektedir.

Anayasa Mahkemesi'nin Atilla Yazar ve Diğerleri kararında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması (HAGB) kurumunun adil yargılanma hakkını ihlal ettiği yönündeki tespiti üzerine verdiği iptal kararının ardından, 12 Mart 2024'te yayımlanan 8. Yargı Paketi ile HAGB kurumunda önemli değişikliklere gidildi. 1 Haziran 2024 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanan yeni düzenlemeyle, sanıklara HAGB isteyip istemediklerinin sorulması usulü kaldırıldı ve HAGB kararlarına karşı istinaf ve temyiz yolları açıldı.

HAGB uygulamasında, iki yılın altında verilen cezalarda hüküm infaz edilmemekte; sanığın beş yıl boyunca yeni bir suç işlememesi halinde karar ortadan kalkmaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı öncesindeki sistemde, sanıklara haklarında hüküm verilmeden önce, verilecek karar için HAGB uygulanmasını isteyip istemedikleri soruluyordu. HAGB uygulanmasını kabul etmeleri ve kararın geri bırakılması hâlinde ise yalnızca Ağır Ceza Mahkemesi'ne itiraz edilebilirdi. Bu mahkeme, yapılan itirazları yalnızca usul ve yasaya uygunluk yönünden inceliyordu.

Bu nedenle HAGB uygulanan davalarda istinaf ve temyiz yoluyla hükmün denetlenmesini istemek mümkün değildi. Bu nedenle, sanıklar HAGB uygulanmasını kabul ettiklerinde aynı zamanda istinaf ve temyiz haklarından da fiilen vazgeçmek zorundalardı.

Bu dönemde ayrıca 15 davada (%14) ise karma kararlar verildi; yani aynı dosyada bazı sanıklar hakkında beraat, bazıları hakkında ise ceza kararı çıktı. Bu davalar, genellikle çok sanıklı dosyalarda farklı delil değerlendirmelerinin yapıldığı, çoğunlukla toplumsal olaylar veya ortak eylemlerle ilgili yargılamalardır.

Kalan 8 dava (%10,1) ise düşme, red ve bir davada ise davanın kabulü kararlarıyla sonuçlandı. Bu dosyalar arasında, zamanaşımı nedeniyle düşen davalar, tazminat taleplerinin reddedildiği hukuk dosyaları ve baro veya dernek içi idari davalar yer almaktadır.

Sonuç olarak, 2025 izleme döneminde yargılamaların dörtte üçü beraat veya düşme ile sonuçlandı. Ancak mahkemelerin beşte birinde sanıklar hakkında ceza hükmü kurulduğu görüldü.

VERİLEN CEZALARIN TOPLAMI VE TÜRLERİ

Bu izleme döneminde sonuçlanan 108 davadan 22'sinde mahkemeler toplam 202 sanık hakkında ceza hükmü kurdu. Bu dosyalarda verilen cezalar toplamda 197 yıl 2 ay hapis ve 95.000 TL adli para cezası tutarına ulaştı.

Cezaların büyük çoğunluğu, Terörle Mücadele Kanunu (TMK) ve Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) ifade özgürlüğüyle bağlantılı maddeleri (özellikle TCK 299, 301, 217/A ve 314) kapsamında verildi.

Bu kapsamda en sık karşılaşılan ceza türü hapis cezası oldu; mahkemeler toplam 39 sanık hakkında hapis cezasına hükmetti. Hapis cezalarının önemli bir kısmı 1 yıl ile 3 yıl arası aralıkta yer alırken, 4 dosyada verilen cezalar 5 yılı aştı.

Adli para cezaları, genellikle hakaret ve dezenformasyon davalarında görüldü.

Toplam 8 davada, sanıklara değişen miktarlarda 95.000 TL adli para cezası verildi. Bazı dosyalarda hapis cezası para cezasına çevrilirken, bazılarında ise doğrudan uygulandı.

Ayrıca, bu dönemde görülen asliye hukuk mahkemesi dosyalarında sanıkların toplam 37.500 TL tazminat ödemesine hükmedildi.

Ceza türü	Dava sayısı	Toplam Süre	Notlar
Hapis cezaları	22	197 yıl 2 ay	Ceza verilen davaların çoğunda hapis cezası verildiği görülüyor, yaklaşık yarısında HAGB veya erteleme kurumları uygulandı
Adli para cezası	8	95.000 TL	Hakaret, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma ve cumhurbaşkanına hakaret davalarında yaygın
Tazminat (hukuk)	3	37.500 TL	Kişilik haklarının ihlali ve ticari itibara ilişkin davalarda görüldü

Ceza kararları incelendiğinde, mahkemelerin en sık terörle mücadele ve örgütle bağlantılı suçlamalar kapsamında mahkûmiyet kararı verdiği görülmektedir. “Örgüt propagandası yapmak” ve “örgüt üyeliği” suçlamaları, ceza verilen dosyaların %45'ini oluşturdu.

Bu davalarda verilen cezalar genellikle 1 yıl 3 ay ile 3 yıl 9 ay arasında değişti.

İfade özgürlüğü kapsamında değerlendirilen “Cumhurbaşkanına hakaret” (TCK 299) suçlamasıyla sonuçlanan dosyaların oranı %18 oldu. Bu dosyalarda mahkemeler çoğunlukla hapis cezalarını HAGB kapsamında erteledi veya adli para cezasına çevirdi.

2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefet kapsamında verilen cezalar, toplamın %12’sini oluşturdu.

Bu davalar genellikle barışçıl eylemlere katılan aktivistler, gazeteciler ve öğrencilere yönelikti.

2022 yılında yürürlüğe giren TCK 217/A (halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma) maddesi kapsamında bu yıl görülen davalardan karar çıkan dört dava ceza hükmüyle sonuçlandı. Bu suçlamalar çoğunlukla gazetecilere ve sosyal medya kullanıcılarına yönelirken, verilen cezalar bir yıldan az süre ile sınırlı kaldı.

Ayrıca “kamu görevlisine hakaret” ve TCK 301 (devleti aşağılama) suçlarından da mahkûmiyet kararları verildi. Bu tür davalar toplam ceza kararlarının %10’unu oluşturdu.

Suç türü	Mahkûmiyet verilen dava sayısı	Oran	Açıklama
Örgüt propagandası / Örgüt üyeliği	10	45,5 %	En yüksek oranda, gazeteci ve hak savunucularına karşı yaygın olarak kullanılmakta
Cumhurbaşkanına hakaret	4	18,2	Hapis cezalarının çoğunda hükmün açıklanmasının geri bırakıldı
Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak	4	18,2	Yeni yasa kapsamında cezalar kısa süreli
2911 sayılı kanuna muhalefet	3	13,6	Barışçıl eylemler nedeniyle açılan davalar
Kamu görevlisine hakaret	2	9,1	Adli para veya kısa süreli hapis cezaları

BERAAT KARARLARINDA ARTIŞ

Beraat oranında ise geçen yıla kıyasla dikkat çekici bir artış gözlemlendi. 2024 yılında benzer sayıda karar çıkan davada beraat oranı %47,3 iken, bu yıl %56,6’ya yükseldi.

Bu artış, mahkemelerin özellikle ifade ve basın özgürlüğü kapsamındaki davalarda bir nedenle daha temkinli davranmaya başladığına işaret ediyor olabilir. Ancak, cezaların niteliği ifade özgürlüğü üzerindeki yargısal baskının sürdüğünü göstermektedir.

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DAVALARINDA KULLANILAN DELİLLER

Bu izleme döneminde görülen davalarda sanıklar aleyhine sunulan deliller, büyük ölçüde ifade ve basın özgürlüğü kapsamındaki faaliyetlere dayandırılmıştır.

Delil türü	Görülme sayısı	Oran	Deliller
Haber, haber içeriği, yazı, gazete haberi, röportaj ve video	112	%53	Gazetecilik faaliyetleri, haber başlıkları ve medya içerikleri en sık kullanılan delil türü oldu.
Sosyal medya paylaşımları (tweet, gönderi ve paylaşım)	87	%41	Tek paylaşım veya retweet dahi delil olarak sunuldu
Fotoğraf veya görüntü	107	%49	Eylem veya haber fotoğrafları, örgüt propagandası veya 2911'e muhalefet gerekçesiyle kullanıldı.
Basın açıklamaları	86	%40	Özellikle barışçıl gösterilere ve sivil toplum etkinliklerine karşı kullanılmaktadır.
Tanık ve itirafçı beyanları (gizli tanık dahil)	75	%35	Özellikle Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki dosyalarda, soyut veya çelişkili ifadelerle desteklenen deliller
Telefon ve dijital materyaller	26	%12	Mesaj kayıtları, cihaz incelemeleri, e-posta ve dijital evrak çıktıları

İddianamelerde yer alan delillerin önemli bir kısmı, somut suç unsuru içermeyen haber içerikleri, sosyal medya paylaşımları, fotoğraflar ve basın açıklamalarından oldu. Toplamda incelenen dosyaların yarısından fazlasında (%53) sanıkların haber, yazı, röportaj veya gazete içerikleri suç delili olarak gösterildi.

Özellikle gazeteciler hakkında açılan davalarda, haberin konusu, başlığı veya kullanılan görsel “örgüt propagandası”, “devlet kurumlarını aşağılama” veya “dezenformasyon” suçlamalarının dayanağı haline getirildi.

Benzer biçimde, dosyaların %41’inde sanıkların sosyal medya paylaşımları (tweet, gönderi, retweet vb.) delil olarak değerlendirildi. Bu paylaşımlar arasında, tek bir kelime, alıntı ya da emoji içeren gönderiler dahi suç unsuru sayıldı.

Bazı davalarda, gazetecilerin veya hak savunucularının başka hesapların paylaşımlarını yeniden paylaşmaları bile “örgüt propagandası yapmak” suçlamasına gerekçe yapıldı.

Basın açıklamaları ve fotoğraflar, özellikle 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefet suçlamasının yöneltildiği dosyalarda öne çıktı. Barışçıl eylemlere katılan kişilerin ellerinde taşıdıkları pankartlar, eylem alanında çekilmiş fotoğraflar veya kameraya yansıyan görüntüler, toplu şekilde suç delili olarak kullanıldı.

Delil türleri arasında dikkat çeken bir diğer unsur, tanık beyanları ve gizli tanık ifadeleridir. İzlenen davaların üçte birinde (%35), sanıklar aleyhine tanık veya gizli tanık ifadeleri kullanıldı.

Bu ifadelerin büyük kısmı soyut nitelikte olup, sanıkların eylemleriyle doğrudan bağlantı kurmayan, çoğu zaman aynı soruşturma dosyasındaki diğer sanıkların ifadelerine dayalı anlatımlardır. Bazı TMK kapsamındaki davalarda “itirafçı tanık” beyanları, tek başına mahkûmiyet gerekçesi olarak sunulmuştur.

Son olarak, dijital materyaller (telefon, bilgisayar, e-posta, depolama cihazları) 26 dosyada delil olarak yer aldı. Ancak bu materyallerin çoğunda doğrudan suç unsuru teşkil eden içerikler yerine, mesleki belgeler, haber notları veya kişisel iletişim kayıtları bulundu. Bu durum, dijital verilerin yeterli inceleme yapılmadan iddianamelere dahil edildiğini göstermektedir.

2025 izleme döneminde delil yapısı önceki yıllarla büyük ölçüde benzer kalmış ve ifade biçimlerinin kendisinin (örneğin haber yapmak, paylaşımında bulunmak veya barışçıl eyleme katılmak) suç delili kabul edildiği görülmüştür.

Özellikle sosyal medya paylaşımlarına karşı açılan davalarda, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesine rağmen sanal devriye uygulamasının kullanıldığı ve bu kapsamda düzenlenen sanal devriye raporları ile sosyal medya kullanıcıları hakkında davalar açıldığı gözlemlendi.

SANAL DEVRİYE HAKKINDA AYM KARARI

Kolluğun, kişilerin sosyal medya hesaplarında araştırma yaparak işlem yapması anlamına gelen “sanal devriye” uygulaması, Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararına rağmen uygulanmaya devam etti. Anayasa Mahkemesi’nin Nisan 2020’de yayınlanarak yürürlüğe giren kararına rağmen devam eden sanal devriye uygulaması neticesinde, birçok sosyal medya kullanıcısı hakkında dava açıldı.

Anayasa Mahkemesi, 19.02.2020 tarihli 2018/91 E., 2020/10 K. sayılı kararıyla “sanal devriye” uygulamasının kişisel verilerin korunmasını istemek hakkını ihlal ettiğini söyleyerek, hükmü iptal etti. Karar, 30.04.2020’de Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmesine rağmen, kolluk tarafından uygulanmaya devam ediliyor.

GAZETECİLERE YÖNELİK DAVALAR

Bu izleme döneminde 275 davanın 162'sinde 306 gazeteci yargılandı. Böylece toplam 1.696 sanığın yüzde 18'i gazetecilerden oluştu. Bu oran, 2024 yılı ile karşılaştırıldığında benzer bir seviyede seyretti. Gazeteciler bu yıl da “örgüt propagandası” veya “hakaret” suçlamaları yanı sıra “halkı yanıltıcı bilgi yaymak” (TCK 217/A) ve “terörle mücadelede görevli kişiyi hedef göstermek” (TMK 6/1) gibi yeni ve geniş yoruma açık düzenlemelerle yargılandı.

Geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi bu yıl da gazetecilere sıklıkla silahlı terör örgütü üyeliği oldu; tüm davalar kapsamında toplam 102 davada bu suçlama görülürken, bunların yarısından fazlasında (56'sında) yalnızca gazeteciler yargılandı. Bu davaların 31'inde gazetecilere üyelik, 25'inde propaganda suçlamaları yöneltildi.

Medya Haber soruşturması kapsamında 17 Ocak'ta gözaltına alınan ve aralarında MLSA'nın savunmanlığını üstlendiği Vedat Örüç'ün de bulunduğu yedi gazeteci hakkında üyelik iddiasıyla dava açıldı gazeteciler ; Necla Demir iki yıl bir ay, Eylem Babayigit ise bir yıl altı ay 22 gün hapis cezası alırken, Ahmet Güneş ve Welat Ekin beraat etti, diğer üç gazeteci hakkındaki yargılama sürüyor.

Ayrıca İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın HDK soruşturması kapsamında 18 Şubat'ta gözaltına alınan gazeteciler ve savunmanlığını MLSA'nın üstlendiği Elif Akgül ve Yıldız Tar ile gazeteciler Ercüment Akdeniz ve Erdal İmrek'in 2012–2014 yıllarındaki haber takibi sırasında yaptıkları telefon görüşmeleri sorgulandı; Akgül, Tar, Akdeniz ve İmrek tutuklandı. Gazeteciler hakkında üyelik davaları devam ediyor.

HTS KAYITLARI VE YILLAR ÖNCEKİ TELEFON GÖRÜŞMELERİ, AYM KARARINA RAĞMEN DELİL OLARAK KULLANILDI

Bu yıl “örgüt üyeliği” soruşturmalarının büyük bölümünde gazetecilerin HTS kayıtları ve telefon görüşmeleri iddianamelere delil olarak girdi. HDK soruşturmasında tutuklanan gazeteciler **Elif Akgül ve Yıldız Tar**, 13 yıl önce yaptıkları telefon konuşmaları “üyelik” delili olarak sunuldu; görüşmelerin içeriği ise yalnızca haber takibi sırasında bulundukları yerlere ait HTS sinyalleri ve meslektaşlarıyla yaptıkları konuşmalardan ibaretti. Dosyaların incelenmesi, bu kayıtların yıllar önce kânauna aykırı şekilde tutulduğunu, 2014'te imha edilmesine rağmen tutanaklarının saklandığını ve 11 yıl sonra hukuka aykırı biçimde yeni soruşturmalara delil olarak eklendiğini ortaya koydu.

AYM: GAZETECİLERİN TELEFON GÖRÜŞMELERİ SUÇ UNSURU OLARAK DEĞERLENDİRİLEMEZ

Anayasa Mahkemesi, 2018 tarihli MLSA'nın savunmanlığını üstlendiği **İlker Deniz Yücel** kararında, gazetecilerin mesleki faaliyetleri nedeniyle herkesle telefon görüşmesi yapmasının gerekli olduğunu vurgulayarak, HTS kayıtları ve telefon görüşmeleri nedeniyle gazeteciler hakkında terör örgütü üyeliği iddiasıyla tutuklama kararı verilmesinin kişi özgürlüğü ve ifade özgürlüğü haklarını ihlal ettiğine hükmetmişti.

NAZIM DAŞTAN VE CİHAN BİLGİN ANMASI DAVASI

21 Aralık 2024'te İstanbul Şişhane'de, Suriye'de hayatını kaybeden gazeteciler Nazım Daştan ve Cihan Bilgin için düzenlenmek istenen anma açıklamasına katıldıkları gerekçesiyle gazeteciler **Hayri Tunç, Gülistan Dursun, Pınar Gayıp, Serpil Ünal, Can Papila, Muhammet Enes Sezgin ve Osman Akın** gözaltına alınmış, ertesi gün iki kişiyle birlikte tutuklanmıştı.

Sanıklar hakkında, “örgüt propagandası yapmak” ve “kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşlere silahlı katılarak ihtarla rağmen dağılmamak” suçlamalarıyla dava açıldı.

Yargılama, İstanbul 24. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yürütüldü.

Savcı, 2 Ekim 2025 tarihli duruşmada esas hakkındaki mütalaasında sanıkların cezalandırılmasını talep etti. Savunmalarında gazeteciler, anmanın başlamadan polis tarafından ablukaya alındığını, slogan atılmadığını ve yasak kararının kendilerine tebliğ edilmediğini belirttiler.

Ayrıca, anma sırasında taşınan fotoğraflarda yer alan gazeteciler hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı bulunmadığı, dolayısıyla bu fotoğrafların suç unsuru sayılamayacağı vurgulandı. Mahkeme, 4 Kasım 2025 tarihli beşinci duruşmada tüm sanık gazeteciler hakkında beraat kararı verdi.

HABERLERE KARŞI AÇILAN TERÖR PROPAGANDASI DAVALARI

“Örgüt propagandası yapmak” (TMK 7/2) suçlaması, çoğu zaman gazetecinin yaptığı haberin içeriğine veya haber kaynağının kimliğine dayandırıldı. Gazetecilere toplam 59 davada silahlı terör örgütü propagandası suçlaması yöneltildi.

Örneğin Mezopotamya Ajansı muhabiri Beritan Canözer, 2016 yılında haber takibi yaptığı bir yürüyüşte “heyecanlı olduğu” gerekçesiyle gözaltına alınmış, daha sonra sosyal medya paylaşımları nedeniyle “örgüt propagandası yapmak” iddiasıyla iki kez hapis cezasına çarptırılmıştı.

Bu yıl yapılan yeniden yargılamada, daha önce ertelenmiş hükmün açıklanması kararlaştırıldı; böylece gazeteci, aynı eylem nedeniyle üçüncü kez yargılanmış oldu.

GAZETECİLERİN HABER VE PAYLAŞIMLARINA “ÖRGÜT PROPAGANDASI” DAVALARI

Gazeteci **Nevşin Mengü**, Suriye'deki gelişmelere ilişkin olarak PYD Başkanlık Konseyi Üyesi Salih Müslim ile yaptığı söyleşiyi 13 Aralık'ta YouTube kanalında yayımlandı. Avukatlarının uyarısı üzerine videoyu yayından kaldıran Mengü hakkında, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından “terör örgütü propagandası yapmak” iddiasıyla dava açıldı. Iddianamede, gazeteci Mengü'nün yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılması talep edildi.

Yeni Asya gazetesi Genel Yayın Yönetmeni **Kazım Güleçyüz**, Gülen cemaatinin lideri Fetullah Gülen'in ölümü sonrası yayınladığı taziye mesajı nedeniyle 23 Ekim 2024'te “örgüt propagandası” iddiasıyla tutuklandı. 19 Aralık 2024'te görülen ilk duruşmada tahliye edilen Güleçyüz, yargılama sonunda 1 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

Gazeteci **Merdan Yanardağ** hakkında açılan dava ise, televizyon programında dile getirdiği bir yorumun bağlamından kopararak suçlamaya dönüştürülmesinin çarpıcı bir örneğiydi. Yanardağ, bir televizyon yayınında cezaevinde bulunan PKK lideri Abdullah Öcalan’a yönelik tecrit uygulamasını eleştirdiği için “örgüt propagandası”yla suçlandı. Mahkeme süreci boyunca kamuoyuna yönelik açıklama yapması da “suçun devamı” olarak nitelendirildi.

TOPLUMSAL OLAYLARIN TAKİBİ VE 2911 DAVALARI

Bu yıl içinde 46 gazeteci, doğrudan haber takibi yaptıkları toplumsal olaylar nedeniyle sanık oldu.

SARAÇHANE PROTESTOLARINI İZLEYEN GAZETECİLER TUTUKLANDI, BAKANIN AÇIKLAMASI SONRASI SERBEST BIRAKILDI

19 Mart’taki Sarıçane protestolarını takip eden gazeteciler, ertesi gün polis müdahalesi sırasında gözaltına alındı; 24 Mart’ta İstanbul ve İzmir’de en az sekiz gazetecinin evine baskın yapıldı. Aralarında savunmanlığını MLSA’nın üstlendiği **Yasin Akgül, Bülent Kılıç, Zeynep Kuray**’ın da bulunduğu yedi gazeteci Vatan Emniyet’e götürüldü. Sorguda, protesto günü çekilen ve gazetecilerin kameralarının görünmediği fotoğraflar gösterildi.

Savcılık önce adli kontrol talep ederken aynı gün tutuklama istedi; gazeteciler gece boyunca ters kelepçeyle bekletildiklerini belirtti. Yedi gazeteci 2911 sayılı Kanun kapsamında tutuklandı. Adalet Bakanı’na konunun sorulmasının ardından, MLSA’nın itirazı üzerine gazeteciler 27 Mart’ta serbest bırakıldı.

Gazeteciler hakkında 2911’e muhalefet suçlamasıyla iddianame düzenlendi; iddianame, gazetecilik yaptıklarına dair kolluk tespiti olmadığını öne sürüyor. Yargılama sürüyor.

GAZETECİ UMUT TAŞTAN’A GEZİ DAVASI EYLEMİ DAVASI

Gazeteci **Umut Taştan**, Gezi Parkı eylemlerini finanse ve organize etmekle suçlanan sanıkların yargılandığı davada 2022’de çıkan kararın ardından yapılan protesto açıklamasını haber takibi amacıyla izlerken darp edilerek gözaltına alındı. Boynunda basın kartı asılı olduğunu belirten Taştan, “Gel Umut buraya’ diyerek beni gözaltına aldılar,” dedi.

Taştan, 50 kişiyle birlikte “kanuna aykırı toplantı ve yürüyüşe katılmak” ve “görevi yaptırmamak için direnmek” suçlamalarıyla İstanbul 44. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yargılanıyor.

Savunmasında sadece gazetecilik yaptığını belirten Taştan, beraatini talep etti. Avukatı da bilirkişi raporunun bu durumu doğruladığını vurguladı.

Mahkeme, eksik hususların tamamlanması için davayı 17 Aralık 2025’e erteledi.

ÖĞRENCİ PROTESTOSUNU TAKİP EDEN GAZETECİYE GÖZALTI

13 Mayıs’ta Boğaziçi Üniversitesi’nde çocuk yaşta evliliği savunan Nurettin Yıldız’a karşı protesto yapan T24 muhabiri **Can Öztürk**, polis müdahalesi sırasında darp edilerek ve basın kartı kırılarak gözaltına alındı. Müdahalede 96 öğrenci de gözaltına alındı. Polis, Öztürk’e “bu fotoğrafları paylaştırmayacağız” diyerek tehdit savurdu.

MLSA avukatları tüm gece emniyete alınmadan bekletildi; Öztürk'ün ifadesinde gazetecilik yaptığını belirtmesine rağmen tutuklanması talep edildi ancak reddedildi. Kendisine yurt dışı çıkış yasağı kondu ve “görevli memura direnme” ile “dağılmama” suçlamalarıyla iddianame hazırlandı.

13 Ekim'deki ilk duruşmada beraat talebi reddedildi; bir sonraki duruşma 12 Ocak 2026'da yapılacaktır.

YARGIYA DAİR HABERLERE KARŞI AÇILAN DAVALAR

2025'te öne çıkan bir diğer eğilim, gazetecilerin yargı mensuplarına ilişkin haberleri nedeniyle yargılanmaları oldu. Bu yıl 6 dava, doğrudan yargıya yönelik haber ve yorumlar nedeniyle açıldı.

Bu dosyalarda gazetecilerin yaptığı haberler, “yargıyı etkilemeye teşebbüs”, “hakaret” veya “gizliliği ihlal” gibi suçlamalarla ilişkilendirildi.

Örneğin gazeteci **Furkan Karabay**, Gerçek Gündem'de yayınlanan “Mafya davasında rüşvet kavgası tutanaklarda” başlıklı haberi nedeniyle 11 gün tutuklu kaldıktan sonra tahliye edildi. “Terörle mücadelede görev almış kişileri hedef göstermek” ve “kamu görevlisine hakaret” suçlamalarından beraat etti.

Cumhuriyet gazetesinden **Barış Pehlivan** ve **Ozan Alper Yurtoğlu**, yine yargıya dair bir yolsuzluk iddiasına yer verdikleri için “cumhurbaşkanına hakaret” ve “kamu görevlisine hakaret” suçlamalarıyla yargılandılar.

Gazeteci **Furkan Karabay** Mayıs ayında, bir YouTube kanalına yaptığı video ve sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek, “Cumhurbaşkanına hakaret” (TCK 299), “terörle mücadelede görev almış kişileri hedef gösterme” (TMK 6/1) suçundan tutuklandı. Bu suçlar ve “kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret” (TCK 125) suçlamalarıyla düzenlenen iddianame İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesince kabul edildi. Davanın ilk duruşması 2 Aralık günü görülecek. İddianamede savcılar mağdur olarak yer alıyor.

Halk TV yöneticileri ve gazetecileri **Barış Pehlivan**, **Suat Toktaş**, **Kürşad Oğuz**, **Seda Selek** ve Serhan Asker, İBB Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu davasındaki bilirkişiyle yapılan görüşmeyi haberleştirdikleri gerekçesiyle “yargıyı etkileme” suçlamasından yargılandı ve beraat etti.

Gazeteci Aican Uludağ, 2017 tarihli HSYK ihraçları haberinden dolayı yeniden yargılandığı davada beraat etti. Barış Terkoğlu ise İmamoğlu'na yönelik “ahmak” davasına ilişkin üç yazısı nedeniyle “iftira” suçlamasıyla yargılanıyor; dava 11 Aralık 2025'e ertelendi.

T24 yazarı **Asuman Aranca'nın** eski Ülkü Ocakları Genel Başkanı Sinan Ateş'in öldürülmesine ilişkin bilirkişi raporunu haberleştirmesi nedeniyle soruşturmanın gizliliğini ihlal iddiasıyla açılan davada Aranca'ya 10 ay hapis cezası verildi. Savcılık mütalaasında, haberin yapılış tarzıyla kamu yararı içermediğini, bilirkişi raporunun içeriğinin açıklanmasıyla basın özgürlüğü ve haber verme sınırlarının aşıldığını iddia etti.

Gazeteci **Ali Duran Topuz** hakkında açılan dava da benzer bir niteliğe sahipti. Topuz, 2022 yılında Diyarbakır'daki gazeteci tutuklamalarıyla ilgili haberinde görevli bir savcının adını geçtiği için “TMK 6/1 uyarınca terörle mücadelede görevli kişiyi hedef göstermek” suçlamasıyla yargılandı. İddianamede, yalnızca savcının görev yeri ve unvanının haberde geçmesi, “örgüt tarafından hedef alınma riskini artırdığı” gerekçesiyle suç unsuru olarak değerlendirildi.

Sansür yasası olarak adlandırılan halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma (TCK 217/A) kapsamında açılan davalar bu yıl da gazetecileri hedef aldı. Gazetecilere yönelik bu dönemde görülen 8 davada “halkı yanıltıcı bilgiyi yayma” suçlaması yer aldı.

Deprem sonrası kamu kurumlarına yönelik eleştiriler veya sağlık politikalarına dair haberler, “halkı yanıltıcı bilgi yaymak” suçlamasına konu edildi.

Örneğin, Bianet editörü **Evrin Kepenek** hakkında 6 Şubat depremleri sonrasında jandarmanın Maraş Pazarcık’ta toplanan yardımlara el koyduğu yönündeki haberi nedeniyle hakkında halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak suçundan dava açılan Kepenek, 24 Şubat tarihli duruşmada beraat etti.

T24 yazarı **Tolga Şardan**, “MİT’in yargı raporu” başlıklı yazısı nedeniyle “yanıltıcı bilgi yayma” ve “yargı organlarını aşağılama” iddialarıyla İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesi’nde yargılanması sürüyor.

Bu sekiz davadan biri de “Yenidoğan çetesini çökerten savcı görevden el çektiler” iddiasıyla ilgili yapılan haber gerekçe gösterilerek halktv.com.tr Sorumlu Yazı İşleri **Müdürü Dinçer Gökçe**, gazetepencere.com Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Nilay Can, sosyal medya paylaşımları nedeniyle gazeteci **Veysi Dünder** ve avukat **İrem Çiçek** hakkında “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” iddiasıyla açılan dava oldu.

‘DÖNÜŞÜM TERAPİSİNDE TACİZ İDDİASI’ HABERİNE SORUŞTURMA

T24.com.tr muhabiri gazeteci **Can Öztürk** hakkında, İstanbul Medeniyet Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Akın’ın şikayeti üzerine “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yapmak” suçundan soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın, Öztürk’ün 7 Mart 2025’te yayımlanan ve Prof. Akın’ın çocuklara yönelik uyguladığı iddia edilen “dönüşüm terapisi” sırasında çocuklara yönelik taciz iddialarını konu alan haberi üzerine açıldığı belirtildi.

AKTİVİSTLERE YÖNELİK DAVALAR

Toplam 275 dava içinde 47 dava eylemciler, hak savunucuları ve sivil toplum temsilcilerini içeren aktivistlere yönelikti. Bu dosyalarda yer alan en yaygın suçlamalar ise şöyle oldu:

Suçlama	Dava Sayısı
2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet	28
Cumhurbaşkanına hakaret	3
Silahlı terör örgütüne üyelik	2
Halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek	2
Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak (TCK m.217/A)	2
Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve organlarını aşağılamak (TCK m.301)	5
Diğer ("Hakaret", "görevi yaptırmamak için direnme" gibi)	5

Bu izleme döneminde aktivistlere yöneltilen suçlamalar, bir önceki yıl olduğu gibi barışçıl toplantı ve gösteri hakkı etrafında yoğunlaştı ancak aktivist kategorisindeki kişilerin sosya medya paylaşımları ve hak savunuculuğu faaliyetleri de suç sayıldı.

Toplam 47 davada yargılanan aktivistlerin büyük çoğunluğu, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet gerekçesiyle suçlandı.

Bu suçlamalar, çoğunlukla basın açıklamaları, yürüyüşler ve sosyal medya paylaşımları gibi barışçıl eylemleri kapsıyordu.

İddianamelerde "katıldığı toplantı, yürüyüş, basın açıklaması", "MOBESE görüntüleri" ve "olay yeri tutanakları" temel delil olarak kullanıldı. Bazı dosyalarda yalnızca "polisin ihtarına rağmen dağılmamak" veya "yere oturarak beklemek" gerekçesiyle sanıklara ceza istendi. Hiçbir dosyada şiddet veya kamu malına zarar eylemine ilişkin somut kanıt bulunmadı.

Aktivistlerin yargılandığı davalar arasında özellikle LGBTİ+ Onur Yürüyüşü, 19 Mart süreci protestoları, 8 Mart kadın yürüyüşleri, çevre ve yerel direniş davaları öne çıktı.

Bu dosyaların tamamında, iddianameler politik içerikli sloganlar veya semboller üzerinden kuruldu; örneğin "Onur Yürüyüşü" davasında gökkuşağı bayrağı, "19 Mart sürecine dair dosyada ise "adalet" pankartı suç delili olarak gösterildi.

Bazı aktivistler, 2911 kapsamında yargılanırken aynı zamanda Cumhurbaşkanına hakaret veya halkı yanıltıcı bilgi yayma (TCK 217/A) gibi ek suçlamalarla da karşılaştı.

Bu, özellikle sosyal medya üzerinden kamu politikalarını eleştiren veya haber paylaşan kişileri hedef alan bir eğilime işaret etti.

LGBTİ+ AKTİVİSTLERE YÖNELİK DAVALAR

Yıl içinde iki LGBTİ+ aktivist tutuklu olarak yargılandı: Hivda Selen ve Sinem Çelebi, 23. İstanbul Onur Yürüyüşü davasında tutuklandı. Tutuklama oranı önceki yıla göre sınırlı bir artış gösterse de, adli kontrol tedbirleri (imza yükümlülüğü, yurtdışı yasağı) oldukça yaygın biçimde uygulandı.

ONUR YÜRÜYÜŞÜNE CEZA

2024 yılında Eskişehir’de düzenlenen LGBTİ+ Onur Yürüyüşü sırasında gözaltına alındıktan sonra haklarında ihtara rağmen dağılmamak iddiasıyla dava açılan 10 aktiviste karşı açılan dava bu yıl karara bağlandı. 10 aktivist hakkında kanuna aykırı yürüyüşe katılmak ve ihtara rağmen dağılma suçundan beşer ay hapis cezası verildi.

LGBTİ+ hakları savunucusu **Enes Hocaogulları** Avrupa Konseyi’nde yaptığı bir konuşma sonrasında hedef gösterilmesinin ardından, dönüşü sırasında 5 Ağustos’ta e “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak” suçlamasıyla tutuklandı. Hocaogulları, hakkında açılan davanın ilk duruşmasında tahliye edildi.

LGBTİ+ AKTİVİSTİ MOZALAR’A BERAAT

LGBTİ+ aktivisti **İris Mozalar**, Kayseri’de mültecilere yönelik ırkçı saldırıları eleştirdiği sosyal medya paylaşımları nedeniyle “halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etme” suçlamasıyla yargılandığı davada beraat etti. Mozalar, 30 Haziran’da Kayseri’de bir istismar iddiası sonrası Suriyelilere ait işyeri ve araçlara yapılan saldırılarla ilgili paylaşımlar yaptığı için 10 Temmuz’da gözaltına alınmış, bir gün sonra tutuklanmış ve 12 Temmuz’da tahliye edilmişti.

İstanbul 61. Asliye Ceza Mahkemesi’nde görülen üçüncü duruşmada Mozalar’ın avukatları, iddianamede “açık ve yakın tehlike”nin neye ilişkin olduğuna dair gerekçe bulunmadığını, ırkçı saldırılarda evleri ve araçları yakanların tutuklanmazken müvekkillerinin tutuklanmasının hak ihlali olduğunu belirtti. Mahkeme, dava konusu paylaşımların ifade özgürlüğü kapsamında kaldığını değerlendirerek Mozalar’ın beraatine karar verdi.

ONUR YÜRÜYÜŞÜNÜ TAKİP EDERKEN ALINAN GAZETECİYE AÇILAN DAVADA BERAAT

MLSA’nın savunmanlığını üstlendiği fotomuhabiri Bülent Kılıç, 2022 yılında gerçekleşen İstanbul LGBTİ+ Onur Yürüyüşü’nü takip ederken boynuna basılarak gözaltına alındı. Hakkında “görevli memura direnmek” suçlamasıyla iddianame düzenlenen Kılıç’a açılan kamu davası bu yıl sonuçlandı. 16 Ocak 2025 tarihinde görülen davanın son duruşmasında Kılıç’ın beraatine karar verildi.

Kılıç’ın boynuna basarak gözaltına alan ve kamerasını kıran görevli polis memurları hakkında verilen takipsizlik kararına karşı MLSA tarafından Anayasa Mahkemesi’ne yapılan bireysel başvuru halihazırda inceleme sırasını bekliyor.

Bu yıl ayrıca Beşiktaş’ta gerçekleştirilen 23. İstanbul LGBTİ+ Onur Yürüyüşü’nde ise aktivistlerin yanı sıra, haber takibinde bulunan aralarında MLSA’nın savunmanlığını üstlendiği fotoğraf sanatçısı **Cansu Yıldırım**’ın da bulunduğu gazeteciler ve hak ihlallerini izlemek üzere aralarında KAOS GL Mülteci Hakları Programı Sorumlusu avukat Hayriye Kara’nın da bulunduğu avukatlar gözaltına alındı.

İki aktivist tutuklanırken, diğerleri hakkında hakkında yurtdışına çıkış yasağı getirildi. Toplamda 53 kişi hakkında ihtara rağmen kendiliğinden dağılmamak suçundan dava açıldı. Davanın 8 Ağustos’ta görülen ilk duruşmasında, iki tutuklu aktivist ve hakkında adli kontrol tedbiri bulunan iki kişi haricinde hiçbir sanığın ve avukatın duruşma salonuna girmesine izin verilmedi. Duruşma salonuna çevik polis ekipleri getirilirken,

ilk duruşmada tutuklu sanıkların tahliyesine ve tüm sanıklar hakkındaki adli kontrol tedbirlerinin kaldırılmasına karar verildi.

19 MART PROTESTO EYLEMLERİNE YÖNELİK DAVALAR

2025 yılı içinde izlenen ve İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu’nun tutuklanması sonrası başlayan toplumsal protestolar, öğrenci ve aktivist eylemleri ile bunların haber takibini yapan gazeteciler hakkında da birçok dosya açıldı. Verilere göre, bu temada 11 dava izlendi ve bu davalarda toplam 342 sanık yargılandı. Ayrıca 19 Mart süreci ve protestolarla doğrudan ilgili olmayan ama Ekrem İmamoğlu’na yönelik davalar ve o davalarla ilgili haberlere dair açılan davaları da bu kapsama dahil ettik.

Yargılananlar arasında aktivistler belirgin biçimde öne çıktı. Toplam sanıkların yüzde 70,5’ini (241 kişi) aktivistler oluşturdu. Bu grubu öğrenciler (90 kişi, yüzde 26,3) izledi. Gazeteciler 9 kişiyle sanıkların yüzde 2,6’sını, siyasetçiler ise yalnızca iki kişiyle yüzde 0,6’sını oluşturdu. Bu dağılım, 19 Mart süreci davalarının temel olarak kamusal protesto ve toplumsal katılım alanlarını hedef aldığını gösterdi.

BASEL DAVASINDA PROPAGANDA CEZASI

Sosyal medyada “Basel” adıyla bilinen Bekir Aslan, X’te yaptığı üç paylaşım — “DEV-GENZ” pankartı, bir Grup Yorum şarkısı ve “Halk savaşı veriyoruz” ifadeleri — nedeniyle “örgüt propagandası” suçlamasıyla 1 yıl 6 ay hapis cezasına mahkûm edildi. 11 Nisan’da tutuklanan Aslan, 77 gün sonra ilk duruşmada tahliye edildi. Avukatı, paylaşımların protesto atmosferi içinde yapıldığını, “DEV-GENZ” ifadesinin Z kuşağına gönderme olduğunu ve Grup Yorum paylaşımının propaganda sayılamayacağını savundu ancak mahkeme paylaşımları “örgütün yöntemlerini meşru gösterme” kapsamında değerlendirdi.

CEM YİĞİT ÜZÜMOĞLU VE 20 KİŞİ HAKKINDA BOYKOT PAYLAŞIMLARINDAN DAVA

Oyuncu Cem Yiğit Üzümoğlu ve 20 kişi hakkında, Ekrem İmamoğlu’nun gözaltına alınması sonrası yapılan boykot çağrılarına destek paylaşımları gerekçe gösterilerek 7 yıl 6 aya kadar hapis cezası talep edildi. Üzümoğlu Nisan ayında gözaltına alınmış, yurt dışı yasağıyla serbest bırakılmıştı. Davada Deniz Bulutsuz, Zeynep Ocak, Şenay Ağgez, Sertaç Doğanay ve Tunahan Mert Topuz gibi tanınan isimler de sanık olarak yer alıyor. Üzümoğlu adliye çıkışında, protesto ve ifade özgürlüğünü kullandıklarını vurguladı.

ÖĞRENCİLERE YÖNELİK DAVALAR

Bu dönemde izlenen sekiz davada 19 Mart'ta İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun tutuklanması sonrası gerçekleşen protesto gösterili de dahil eylemlere katılan en az 254 öğrenci yargılandı.

Davaların altısında 2911 sayılı Kanun'a muhalefet ikisinde ise Cumhurbaşkanına hakaret suçlamaları yöneltildi.

ODTÜ ÖĞRENCİLERİ 19 MART EYLEMİ DAVASI

Ankara 30. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen davada, yedi öğrenci "Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefet" suçlamasıyla yargılandı. Sanıkların tamamı polis müdahalesiyle gözaltına alınmış, iddianamede "olay yeri görüntüleri" ve "gözaltı tutanakları" dışında herhangi bir delil bulunmamıştır.

ESİLA AYIK VE PROTESTO HAKKI İÇİN TUTUKLANAN ÖĞRENCİLER

Öğrenci Esila Ayık, 8 Nisan 2025'te, Kadıköy'de düzenlenen bir dayanışma etkinliğinde taşıdığı, "Diktatör Erdoğan" yazılı döviz nedeniyle "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla tutuklandı.

36 gün tutuklu kalan Ayık, İstanbul Anadolu 77. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen ilk duruşmasında tahliye edildi.

Savunmasında, "Fotoğrafçılık öğrencisiyim, oraya fotoğraf çekmeye gittim. Dövizi bana maskeli biri uzattı, 5 dakika elimde kaldı. Cezaevi koşulları hastalığım için uygun değil," dedi.

Ayık'ın avukatı Göksun Canberk Uluğ, müvekkilinin kalp ve böbrek rahatsızlıkları nedeniyle defalarca acile kaldırıldığını belirtti. Mahkeme heyeti, savcının tutukluluk talebine rağmen tahliye kararı verdi.

AVUKATLARA YÖNELİK DAVALAR

İzleme döneminde 27 davada 92 avukat yargılandı. Bu davaların 19'unda örgüt üyeliği ile suçlandılar. Diğer suçlamalar ise "örgüt propagandası" ve "Cumhurbaşkanına hakaret" oldu.

Savunmaya yönelik olarak "terör örgütü propagandası" suçu kapsamında açılan davalardan en dikkat çekici olanı, İstanbul Barosu'na yönelik dava oldu. 2024 yılının Aralık ayında, Suriye'nin kuzeyinde haber takibi sırasında saldırı sonucu hayatını kaybeden gazeteciler Nazım Daştan ve Cihan Bilgin'in ölümü üzerine açıklama yayımlayan İstanbul Barosu Yönetim Kurulu hakkında, "silahlı terör örgütü propagandası yapmak" suçlamasıyla soruşturma başlatılarak dava açıldı. Ayrıca, Baro Yönetim Kurulu'nun görevden alınması talebiyle de ayrı bir dava açıldı.

Propaganda iddiasıyla açılan davanın hemen ardından İstanbul Barosu Yönetim Kurulu'nun görevden alınarak, yeniden seçim yapılması talebiyle İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından iddianame düzenlendi. İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen davanın 21 Mart tarihli ikinci duruşmasında, baro yönetiminin görevden alınmasına karar verildi. Karara karşı istinaf mahkemesine başvuru yapıldı. Karar hâlihazırda İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'nde inceleniyor.

Propaganda davasında ise beş yıla kadar hapis cezasıyla yargılanan İstanbul Barosu Yönetim Kurulu üyeleri hakkındaki davanın ilk duruşması 9-10 Eylül 2025 tarihinde görüldü. Davanın bir sonraki duruşması 5 Ocak 2026 tarihinde görülecek.

AVUKAT FIRAT EPÖZDEMİR'İN TUTUKLANMASI

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu üyesi Fırat Epözdemir, MLSA tarafından Strasbourg'da Avrupa Konseyi organları ile gerçekleştirilen savunuculuk ziyaretinden dönüşü sırasında, 23 Ocak günü uçakta gözaltına alındı. Örgüt üyeliği iddiasıyla tutuklanan Epözdemir, 29 Mayıs günü görülen duruşmada yurtdışına çıkış yasağı ile serbest bırakıldı.

TUTUKLU YARGILAMALAR

2025 izleme döneminde 275 dava kapsamında 66 kişi tutuklu olarak yargılandı. Bu sayı, bir önceki yıl kaydedilen 10 tutuklu sanığa kıyasla %560 oranında bir artışa işaret etmektedir.

Tutuklu yargılamalar çoğunlukla terörle mücadele mevzuatı, örgüt üyeliği, örgüt propagandası ve Cumhurbaşkanı hakaret suçlamalarıyla açılan davalarda görüldü. Yeni bir uygulama olarak çok sayıda kişinin 2911 davalarında tutuklu yargılanması, bu artışta önemli rol oynadı.

Bu dönemde toplam 13 gazeteci yargılandıkları davalarda tutuklu idi: Gazeteciler Eylem Babayiğit, Ercüment Akdeniz, Kaj Joakim Medin , Mehmet Baransu , Mehmet Üçar ,Öznur Değer ,Suat Toktaş, Reyhan Hacıoğlu, Rahime Karvar , Necla Demir, Velat Ekin, Züleyha Müldür, ve Vedat Örüç farklı dönemlerde tutuklu kaldılar. Ancak bu dönemde duruşması olmadan tutuklanan birçok farklı gazeteci oldu.

Örneğin bu dönem üç davada yargılanan gazeteci Furkan Karabay, henüz duruşması başlamamış bir dava kapsamında Mayıs ayından beri tutuklu idi. Benzer şekilde HDK soruşturmasında tutuklu kalan üç gazeteciden ikisi Yıldız Tar ve Elif Akgül, ilk duruşmaları öncesi tahliye oldu. Cezaevinde bulunan gazetecilerden Mehmet Kamış, başka bir dosyadan tutuklu bulunuyor.

Hali hazırda, aralarında Fatih Altaylı, Merdan Yanardağ, Furkan Karabay'ın da bulunduğu 12'si 2025 yılı içinde tutuklanmış olmak üzere 29 gazeteci ve medya çalışanı gazetecilik faaliyetlerinden dolayı cezaevinde bulunuyor.

Dava	Sanık grubu	Tutuklu sanıklar	Tutukluluk bu dava kapsamında mı?	Tutuklu sanık sayısı
X paylaşımları nedeniyle "örgüt propagandası" suçlamasıyla yargılanan Prof. Dr. Cenap Ekinci davası	Akademisyen	Cenap Ekinci	Evet	1
Suruç Katliamı anmasına katılan 23 kişi hakkında açılan dava	Aktivist	Birkan Polat	Evet	1
Avukat Nazan Betül Kozağaçlı'nın "örgüt üyeliği" davası	Avukat	Nazan Betül Vangözü Kozağaçlı	Evet	1
Avukat Dilek Ekmekçi'nin "örgüt üyeliği" davası	Avukat	Dilek Ekmekçi	Evet	1
İnsan hakları savunucusu Nimet Tanrıkulu'nun "örgüt üyeliği" davası	Aktivist	Nimet Tanrıkulu	Evet	1
TİP üyesi öğrenci Bekir Aslan'ın sosyal medya paylaşımları nedeniyle yargılandığı dava	Aktivist, Öğrenci	Bekir Aslan	Evet	1
Gazeteci Rahime Karvar'ın "örgüt üyeliği" davası	Gazeteci	Rahime Karvar	Evet	1
HDK operasyonunda tutuklanan Ahmet Saymadi'nin "örgüt üyeliği" davası	Aktivist, Siyasetçi	Ahmet Saymadi	Evet	1
Avukat Fırat Epözdemir'in Avrupa Konseyi ziyareti sonrası "örgüt üyeliği" davası	Avukat	Fırat Epözdemir	Evet	1

Halk TV yöneticileri ve gazetecileri hakkında “bilirkişi görüşmesi” haberi nedeniyle açılan dava	Gazeteci	Suat Toktaş	Evet	1
Akademisyen Çiğdem Bayraktar Ö’r’ün “Cumhurbaşkanına hakaret” davası	Gazeteci, Akademisyen	Çiğdem Bayraktar Ö’r	Evet	1
Gazeteci Ercüment Akdeniz’in HDK operasyonu sonrası “örgüt üyeliği” davası	Gazeteci	Ercüment Akdeniz	Evet	1
Gazeteci Mehmet Üçar’ın haberleri ve telifleri gerekçe gösterilerek açılan “örgüt üyeliği” davası	Gazeteci	Mehmet Üçar	Evet	1
İsveçli gazeteci Joakim Medin’in “Cumhurbaşkanına hakaret” davası	Gazeteci	Joakim Medin	Evet	1
JINNEWS Haber Müdürü Öznur Değer’in “örgüt propagandası” davası	Gazeteci	Öznur Değer	Evet	1
Gazeteci Eylem Babayiğit’in “örgüt üyeliği” davası	Gazeteci	Eylem Babayiğit	Evet	1
Aktivist Enes Hocaogulları’nın davası	Aktivist	Enes Hocaogulları	Evet	1
Gazeteci Necla Demir’in “örgüt üyeliği” davası	Gazeteci	Necla Demir	Evet	1
Gazeteci Welat Ekin’in “örgüt üyeliği” davası	Gazeteci	Welat Ekin	Evet	1
Gazeteci Vedat Örüç’ün “örgüt üyeliği” davası	Gazeteci	Vedat Örüç	Evet	1
Sanatçı Pınar Aydınlar’ın HDK operasyonu sonrası “örgüt üyeliği” davası	Sanatçı	Pınar Aydınlar	Evet	1
23. İstanbul LGBTİ+ Onur Yürüyüşü’nde gözümlüne alınanlar davası	Aktivist	Hivda Selen, Sinem Çelebi	Evet	2
ETHA muhabiri Züleyha Müldür ve 2 kişi hakkında “örgüt üyeliği” davası	Gazeteci, Aktivist, Siyasetçi	Züleyha Müldür ve iki kişi	Evet	3
CHP İstanbul İl Başkanlığı’na kayyım atanmasına ilişkin paylaşımlar nedeniyle açılan toplu dava	Gazeteci, Aktivist, Öğrenci, Avukat, Akademisyen	Abdullah Esin, Nur Betül Aras, Ömer Faruk Mangaltepe, Emrah Gürsunar	Evet	3
Ekrem İmamoğlu’nun tutukluluğunun 100. günündeki Saraçhane eyleminde tutuklanan 7 kişi	Aktivist, Öğrenci	Yedi öğrenci	Evet	7
Saraçhane eyleminde gözümlüne alınan 35 kişilik dava	Gazeteci, Aktivist, Öğrenci	13 aktivist	Evet	13
İBB eylemleri sonrası “kanuna aykırı toplantı” suçlamasıyla açılan toplu dava	Aktivist, Öğrenci	14 aktivist	Evet	14
Eski Zaman gazetesi yöneticileri Mehmet Kamış ve Ali Çolak’ın “anayasal düzeni ortadan kaldırma” davası	Gazeteci	Mehmet Kamış	Hayır	1
HDP’li siyasetçiler hakkında ‘hakaret’ ve ‘direnme suçlamalarıyla açılan dava	Siyasetçi	Figen Yüksekdağ	Hayır	1
Taraf gazetesi davası: Ahmet Altan, Yasemin Çongar, Yıldırım Oğur, Mehmet Baransu yeniden yargılanıyor	Gazeteci, Yazar	Mehmet Baransu	Hayır	1
Furkan Karabay hakkında Bilal Erdoğan’ın açtığı 250 bin TL’lik tazminat davası	Gazeteci	Furkan Karabay	Hayır	1

2019 Kadıköy kayyum protestosunu izleyen gazetecilere açılan dava	Gazeteci, Aktivist, Öğrenci	Vedat Örüç	Hayır	1
Ekrem İmamoğlu hakkında “bilirkişiyi etkilemeye teşebbüs” davası	Siyasetçi	Ekrem İmamoğlu	Hayır	1
Gazeteci Furkan Karabay’ın Esenyurt paylaşımına açılan dava	Gazeteci	Furkan Karabay	Hayır	1
2019 Newroz eylemini düzenleyen tertip komitesi hakkında açılan dava	Aktivist, Siyasetçi, Avukat	Mehmet Bakır, Zelay Bilgin	Hayır	2
Hasankeyf’teki HDP açıklamasına ilişkin 32 sanıklı dava	Gazeteci, Yazar	Osman Demir, Nurullah Özgün, Hamza Ağırman	Hayır	3

ADLİ KONTROL TEDBİRLERİ

İmza şartı ve yurtdışına çıkış yasağını da içeren tedbirlerin genel adı olan adli kontrol tedbirleri, ifade özgürlüğüne ilişkin soruşturma ve davalarda sıklıkla kullanıldı. Ceza Muhakemesi Kanunu’nda tutuklamaya alternatif yöntemler olarak düzenlenen ve uygulanması için tutuklama tedbirinde aranan şartların arandığı adli kontrol tedbirlerinden en çok uygulananları yurtdışına çıkışın yasaklanması, belirli aralıklarla en yakın kolluğa giderek imza vermek ve konutu terk etmemek şeklindeki adli kontrol tedbirleri, bu yıl da sıklıkla uygulandı.

Soruşturma aşamasında tutuklu bulunan birçok şüphelinin, haklarında dava açılmasının ardından tahliye edilmelerine ek olarak haklarında adli kontrol tedbiri getirildi. Gazeteci Vedat Örüç’ün ilk duruşmada tahliye edildiği davada, Örüç hakkında yurtdışına çıkış yasağı getirilirken, gazeteci Yıldız Tar, 30 Mayıs’ta düzenlenen tensip zaptı ile tahliye edilmesinin ardından yurtdışına çıkış yasağı ve ayda bir defa kolluğa giderek imza verme yükümlülüğü getirildi. 2 Haziran’da tahliye edilen gazeteci Elif Akgül ise yurtdışına çıkış yasağı getirilerek tahliye edildi.

Yıl boyunca özellikle gazeteciler, avukatlar ve aktivistler hakkında açılan davalarda yurt dışı çıkış yasağı (CMK 109/a) otomatikleşmiş bir tedbir olarak uygulandı.

Birçok dosyada bu yasağa ek olarak düzenli imza verme (109/b) getirildi; böylece sanıklar hem seyahat özgürlüklerinden hem de mesleki faaliyetlerinden kısıtlandı.

Bazı durumlarda (örneğin gazeteci Rahime Karvar) bu iki tedbire yerleşim bölgesini terk etmeme ve elektronik kelepçe (109/k) de eklendi.

DURUŞMAYA GELMEDİN! HAZİRAN’DA TAHLİYE, TEMMUZ’DA ELEKTRONİK KELEPÇE

Gazeteci Rahime Karvar, “örgüt üyesi olmak” iddiasıyla 17 Ocak’ta İstanbul merkezli yürütülen bir soruşturma kapsamında gözaltına alınarak tutuklanmıştı. Tutuklanan Rahime Karvar, İstanbul 24’üncü Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen Haziran ayındaki ilk duruşmasında “yurt dışı çıkış yasağı” adli tedbir kontrolüyle tahliye edilmişti. Rahime Karvar’ın yargılandığı davanın ikinci duruşması 17 Temmuz’da görüldü.

Tutanakları hazırlanan duruşmada, Rahime Karvar hakkında yurt dışı çıkış yasağı kararının devamına ek olarak elektronik kelepçe takma suretiyle il dışına çıkma yasağı ve ayda iki kez imza verme adli tedbir kontrolünün uygulanmasına karar verildi.

Mahkeme, kararına gerekçe olarak, Rahime Karvar'ın duruşmaya katılmaması öne sürüldü.

Toplamda 8 davada birden fazla adli kontrol türü bir arada uygulandı. Bu durum, yargılamaların ağırlıklı biçimde “cezasızlık” değil, “ceza öncesi denetim” üzerine kurulu olduğunu gösteriyor.

Bir başka dikkat çekici nokta, bazı sanıklar için yurt dışı yasağının kaldırılması yönünde verilen münferit kararlar. Örneğin, İstanbul 20. Asliye Ceza Mahkemesi altı sanık hakkındaki yasağı kaldırarak istisnai bir uygulama yaptı.

Bunun dışında, yasağın kaldırılması nadiren gerçekleşti ve çoğu durumda davanın sonucuna kadar sürdürüldü. Genel olarak bakıldığında, 2025 yılı boyunca adli kontrol uygulamaları nitelik olarak ağırlaşmış, özellikle imza ve elektronik kelepçe gibi tedbirler yeni bir eğilim olarak öne çıkmıştır. Bu durum, ifade özgürlüğü ve seyahat hakkı bakımından sınırlamaların, fiilen tutuklulukla eşdeğer bir etki yarattığını göstermektedir.

Gazeteci İsmail Saymaz, 19 Mart sabahı Gezi Parkı soruşturması kapsamında evine yapılan baskın ile gözaltına alındı. İki günlük gözaltının ardından savcılık tarafından ev hapsi adli kontrol tedbiri ile Sulh Ceza Hakimliği'ne sevk edilen Saymaz hakkında, 21 Mart 2025 günü konutu terk etmemek şeklinde adli kontrol tedbiri uygulanmasına karar verildi. 56 günlük ev hapsinin ardından Saymaz hakkındaki adli kontrol tedbiri 16 Mayıs 2025 tarihinde kaldırıldı, Saymaz hakkında yurtdışına çıkış yasağı ve imza şartı uygulanmasına karar verildi.

Yurtdışına çıkış yasağı rutin hale geldi

Takip döneminde tespit edilen gelişmelerden bir tanesi ise yurtdışına çıkış yasağı şeklindeki adli kontrol tedbirinin yaygınlaşır hale gelmesi oldu.

AYM: İNSAN HAKLARI SAVUNUCUSU NURCAN KAYA'YA UYGULANAN YURT DIŞINA ÇIKIŞ YASAĞI İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ İHLALİ

MLSA'nın gazeteci ve insan hakları avukatı Nurcan Kaya'ya sosyal medya paylaşımları nedeniyle başlatılan soruşturma kapsamında getirilen yurtdışına çıkış yasağı şeklindeki adli kontrol tedbirine karşı yaptığı bireysel başvuruyu 2024 yılında karara bağlayan Anayasa Mahkemesi, gazetecilere uygulanan adli kontrol tedbirlerinin ifade ve basın özgürlüğünü ihlal edeceğine karar verdi. Birçok başvuru için emsal niteliğindeki bu kararda, gazetecilere uygulanan adli kontrol tedbirlerinin diğer gazeteciler açısından soğutucu etki yaratması nedeniyle yalnızca başvuru Nurcan Kaya'nın değil toplumsal konularda görüş ifade eden herkesin ifade ve basın özgürlüğünün caydırıcı etkiye maruz bırakıldığını söyledi.

Anayasa Mahkemesi, MLSA'nın benzer bir başvurusunda ise sivil toplum çalışanlarına yönelik adli kontrol uygulamalarının özel hayatın gizliliği ve aile hayatına saygı hakkını ihlal ettiğine karar verdi.

Bu dönemde görülen 275 davaların 28'inde tutuklu yargılama kararı verilirken, 46 davada adli kontrol tedbiri uygulandı.

2024 yılında izlenen davalarda tutuklu yargılama oranı %4,5, adli kontrol oranı ise

%13,5 olarak kaydedilmişti. Bu yıl iste tutuklu yargılama oranı %13'e yükselirken, adli kontrol oranı ise %17'e yükseldi.

Tedbir türü	Dava sayısı	Oranı
Tutuklu yargılama	28	%10
Adli kontrol (her türlü)	46	%16,7

ŞİKAYETÇİ/DAVACI KİŞİ VE KURUMLAR

Bu rapor döneminde izlenen 275 davanın önemli bir kısmında şikayetçi konumundaki kurum ve kişiler, yargı süreçlerinin siyasal niteliğini açık biçimde yansıtmaktadır. Toplam davaların %71’inde şikayetçi kamu kurumları veya kamu görevlileri yer alırken, %19’u bireysel başvurular, %10’u ise tüzel kişiler (şirketler, vakıflar, medya grupları vb.) tarafından açılmıştır. Geçen yıla kıyasla kamu kurumlarının şikayetçi olduğu dava sayısında %9 artış gözlemlenmiştir. Bu artışın büyük bölümü, özellikle “kamu düzenine karşı suçlar” ve “Cumhurbaşkanına hakaret” davalarının yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır.

KAMU KURUMLARININ VE GÖREVLİLERİNİN ŞİKAYETÇİ OLDUĞU DAVALAR

Bu dönemde en yüksek oranı Cumhurbaşkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve üniversite yönetimleri gibi kamu kurumları oluşturmıştır. Özellikle “Cumhurbaşkanına hakaret”, “kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret”, “devleti aşağılama” ve “polise mukavemet” gibi suçlamalarda şikayetçi taraf doğrudan kamu görevlileridir.

Bu kapsamdaki 195 davadan:

- 62 dava (%22,5) doğrudan **Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın** şahsi veya kurumsal müşteki sıfatıyla açılmıştır.
- 18 davada şikayetçi **polis memurları veya emniyet amirleridir**; bu davaların bir kısmı, eylemler sırasında şiddet uygulayan polislerin kendilerinin müşteki olduğu dosyalardır.
- 11 davada şikayetçi **üniversite yöneticileri veya rektörlerdir**.
- 6 davada **İçişleri Bakanlığı veya valilikler**,
- 3 davada **Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı**,
- 2 davada ise **Emniyet Müdür Yardımcıları veya şube müdürleri** bireysel sıfatla müşteki olmuştur.

Öne çıkan örnekler:

Silvan Davası: HDP milletvekillerinin 2015’teki Silvan ziyaretine ilişkin davada müşteki sıfatıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan, dönemin Başbakanı Ahmet Davutoğlu, İçişleri Bakanı Efkan Ala ve Silvan İlçe Emniyet Müdür Yardımcısı Osman Gündüz yer almıştır. Dava, hem bireysel hem kurumsal şikayet sıfatının aynı dosyada birleştiği nadir örneklerden biridir.

“Beyaz Bayrak” Davası: Gazeteci Adnan Vural hakkında Cumhuriyet Başsavcılığı’nın resen başvurusu üzerine açılmıştır; davada belirli bir müşteki bulunmamakla birlikte, suçlama kamu otoritesi adına yapılmıştır.

“Boğaziçi Üniversitesi Davaları”: Gazeteci Melisa Gülbaş ve Barış Pehlivan’ın yargılandığı dosyalarda müşteki, Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Naci İnci ve öğretim üyesi Mehmet Turan olmuştur. Bu davalar, üniversite yönetimlerinin eleştiriye

yönelik yargı yoluna başvurduğu örnekler arasındadır.

“Polislerin müşteki olduğu davalar”: Toplam 27 dava, gösteri veya basın açıklaması sırasında zor kullanan polislerin müşteki olduğu dosyalardır.

Bunlardan biri, Bülent Kılıç davası: 19. İstanbul Onur Yürüyüşü’nü takip ederken boğazına basılarak gözaltına alınan foto muhabir, iki polisin şikayetiyle “hakaret” ve “mukavemet” suçlamasıyla yargılandı.

Benzer biçimde, 21. Feminist Gece Yürüyüşü davasında müşteki İstanbul eski Güvenlik Şube Müdürü Hanifi Zengin olmuştur. Antalya G20 protestosu, BİMEKS eylemi ve Ankara Suruç Anması dosyalarında da polisler topluca şikayetçi sıfatındadır.

BİREYSEL ŞİKAYETÇİLER

Bu dönemde 53 dava bireysel şikayet başvurusu üzerine açılmıştır. Bu başvuruların büyük bölümü “hakaret”, “kişisel verilerin paylaşılması”, “itibar zedeleme” veya “özel hayatın gizliliğini ihlal” suçlamalarına dayanmaktadır.

Örnekler:

- Gazeteci **Baransel Ağca** davasında müşteki, eski AKP Milletvekili Tolga Ağar olmuştur. Ağca, Ağar’ın adı geçen Yeldana Kaharman davasıyla ilgili paylaşımları nedeniyle yargılanmıştır.
- Gazeteci **İsmail Arı**, MHP Milletvekili Levent Uysal ve eşi tarafından açılan “hakaret” davasında sanık konumundadır.
- Gazeteci **Perihan Kaya**, kendisini dövdürmekle suçlanan Tatvan eski Belediye Başkanı Mehmet Emin Geylani’nin şikayetiyle yargılanmıştır.
- Gazeteci **Onur Öncü**, Milat gazetesi temsilcisi Özlem Doğan’ın şikayetiyle “hakaret” suçlamasıyla yargılanmıştır.

Bu tür bireysel şikayet davalarının çoğu, iktidar partisi temsilcileri, kamu görevlileri veya onlara yakın medya figürleri tarafından açılmıştır.

Tüzel kişiler ve kurumlar

Toplam 26 dava, kurum veya tüzel kişilerin doğrudan şikayet başvurusu üzerine açılmıştır. Bu grupta öne çıkan aktörler arasında Turkuvaz Medya Grubu Yönetim Kurulu Başkan Vekili Serhat Albayrak, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, MEMUR-SEN, Türk Devletleri Şehit Yakınları Vakfı ve bazı kamuya bağlı sendikalar yer almaktadır.

Belirgin örnekler:

- Serhat Albayrak, bu dönemde en az üç davada müşteki sıfatıyla yer almıştır.
- Evrensel Gazetesi, Yeni Yaşam Gazetesi ve Gerçek Gündem yayınlarında kendisi hakkında yer alan haberler gerekçesiyle “iftira” ve “hakaret” suçlamalarıyla dava açılmıştır.
- MEMUR-SEN ve Türk Devletleri Şehit Yakınları Vakfı, Can Ataklı davasında birlikte müşteki sıfatıyla yer almıştır.

Geçen yıla kıyasla şikayetçi profilinde gözlenen en önemli fark kamu kurumlarının artan ağırlığıdır. 2024'te izlenen her dört davadan biri bireysel şikayetle açılmışken, 2025 döneminde bu oran beşte bire düşmüştür. Ancak her iki dönemde de daha önceki yıllarda açılmış bazı davaların olduğu da unutulmamalıdır.

Bu dönemde cumhurbaşkanı, bakanlar, üst düzey kamu görevlileri, rektörler ve medya sahipleri özellikle iktidara yakın güç odakları şikayetçi profili içinde daha belirgin hale gelmiştir. Bu tablo, yargının giderek şikayetle başlayan bir süreçten, siyasi veya idari inisiyatifle başlatılan süreçlere doğru evrildiğini göstermektedir.

ADİL YARGILANMA HAKKINA YÖNELİK TESPİT EDİLEN İHLALLER

DURUŞMALARIN BAŞLAMA SAATİ

Bu rapor döneminde 1 Eylül 2024 – 30 Ağustos 2025 tarihleri arasında, Türkiye genelinde 275 dava kapsamında toplam duruşmalar 22 şehirde ve 45 farklı mahkemede 430 duruşma gerçekleştirildi.

Bu dönemde MLSA gözlemcileri tarafından, mahkemelerin %58’inde en az bir duruşmanın ertelendiği, yalnızca %14’ünde esas hakkında karar verildiği, kalanlarında ise ara karar ya da birleştirme/ayırma gibi usule ilişkin işlemlerin yapıldığı tespit edildi.

Bu dönemde, duruşmaların ortalama süresi 20–35 dakika arasında değişirken özellikle toplu yargılamalarda sanık sayısının yüksekliğine rağmen duruşmaların kısa sürdüğü gözlemlendi.

Bu dönemde izlenen duruşmaların üçte birinde (%31) gözlemciler, izleyici kapasitesinin dolu olduğu veya güvenlik gerekçesi öne sürüldüğü iddiasıyla salona alınmamıştır. Bazı mahkemelerde, gözlemcilerin salona girişine yalnızca “basın kartı” veya “baro kimliği” olanların izin verildiği gözlenmiştir.

Ankara, Diyarbakır, Mersin ve İstanbul’daki duruşmalarda salonlara silahlı polis ve jandarma girişinin yaygın olduğu; bazı mahkemelerde duruşma boyunca kapının açık bırakıldığı ve güvenlik görevlilerinin izleyicilerin notlarını takip ettiği belirtilmiştir.

Gözlemcilerin en sık kaydettiği durumlar şunlardır:

- Kapalı müzakere sırasında savcının salonda kalması (özellikle İstanbul 24. ve Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemeleri’nde),
- Heyet değişikliklerinin duruşma günü bildirilmesi,
- Sanıkların fiziksel ya da teknik engeller nedeniyle savunma yapmaması,
- Savunma tanığı dinletme taleplerinin reddedilmesi (vakaların %82’sinde).

Bazı mahkemelerde tercüman temini sağlanmazken, Kürtçe savunma yapmak isteyen sanıklara “resmî dilde konuş” uyarısı yapılmıştır. Gözlemciler, özellikle ağır ceza mahkemelerinde hakimin müdahaleci tutumu ve savcıların savunma esnasında cep telefonu ile ilgilenmesi gibi davranışları not etmiştir.

YARGILAMA SÜREÇLERİNDE GÖZLEMLENEN EĞİLİMLER

Duruşmalarda en sık karşılaşılan ara kararlar:

- Eksik belgelerin tamamlanması (%37)
- Savcının esas hakkında mütalaa hazırlaması için dosyanın gönderilmesi (%24)
- Tanık beyanlarının alınmasının beklenmesi (%15)
- İstinabe (başka ildeki tanık ya da sanığın ifadesi) (%9)

Bunlara ek olarak, 2025’te bir önceki yıla kıyasla kapalı müzakere uygulamaları art-

mıştır. Mahkemelerin %28'inde kapalı müzakere yapılmış, bu müzakerelerin üçte birinde savcıların salonda kalmaya devam ettiği gözlemlenmiştir. Bu durum, geçen yılki %16'lık orana göre belirgin bir artıştır.

Bazı toplu davalarda dosya birleştirme ve ayırma kararları sanık lehine olmamış, özellikle “örgüt üyeliği” iddialı dosyalarda yargılamaların uzamasına yol açmıştır. Duruşmaların %55'inde tutuksuz sanıklar hakkında adli kontrol tedbiri (çoğunlukla yurtdışı çıkış yasağı ve imza yükümlülüğü) devam ettirilmiştir.

GÖZLEM NOTLARINDAN DİKKAT ÇEKEN ÖRNEKLER

Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen bir duruşmada mahkeme heyeti karar için ara verdiğinde, gözlemcilerin çıkarıldığı salonda savcının oturmaya devam ettiği ve müzakereye fiilen katıldığı gözlemlenmiştir.

İstanbul 24. Ağır Ceza Mahkemesi'nde savcının duruşma boyunca sanık avukatına “kısaltın, vakit yok” uyarısında bulunduğu, izleyicilerin not almasının engellendiği not edilmiştir.

Van 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki gazeteci Reyhan Hacıoğlu davasında, tahliye kararı sonrası salondaki izleyiciler “gazetecilik suç değildir” sloganı atınca güvenlik personeli duruşma tutanaklarına müdahale etmeye çalışmıştır.

Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde gözlemciler, gazeteci Öznur Değer'in darp iddiasına rağmen mahkeme başkanının bu beyana ilişkin hiçbir işlem yapmadığını, yalnızca “konuya girmeyin” dediğini kaydetmiştir.

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, sanık avukatlarının “tanık dinlenmesi” talebi tutanaklara geçirilmeksizin reddedilmiştir.

Tatvan 1. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki gazeteci Perihan Kaya duruşmasında, mahkeme başkanı salona alınan izleyicilerin cep telefonlarını masaya koymalarını istemiştir.

Zafer Partisi Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Ali Şehirlioğlu, Çağlayan Adliyesi'nde emekli Albay Orkun Özeller'in duruşmasını takip eden T24 muhabiri Can Öztürk'ü kolundan tutarak salondan çıkardı. Şehirlioğlu, duruşmada notlar aldığı sırada Öztürk'e “Duruşmayı izlemiyorsun, deden yaşında adamlar ayakta bekliyor. Salondan çık” diyerek tepki gösterdi.

Bu örnekler, duruşma gözlemcilerinin yıl boyunca not ettiği genel eğilimi açıkça göstermektedir: Yargılama süreçleri biçimsel olarak açık olsa da, fiilen kapalı ve dene-time dirençli bir pratik hâline gelmiştir.

Duruşma gözlemleri, geçen yıla göre adliyelerde gözlemcilerin erişiminin kısıtlandığını, duruşma sürelerinin kısaldığını ve adli kontrol tedbirlerinin yaygınlaştığını göstermektedir. Sonuç olarak, bu dönem boyunca mahkemeler biçimsel olarak “açık yargılama” ilkesini sürdürse de, yargı pratiğinde şeffaflık, bağımsızlık ve savunma hakkı açısından gerileme yaşandığı gözlemlendi.

- Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen bir duruşmada mahkeme heyeti karar için ara verdiğiinde, gözlemcilerin çıkarıldığı salonda savcının oturmaya devam ettiği ve müzakereye fiilen katıldığı gözlemlenmiştir.
- İstanbul 24. Ağır Ceza Mahkemesi'nde savcının duruşma boyunca sanık avukatına "kısaltın, vakit yok" uyarısında bulunduğu, izleyicilerin not almasının engellendiği not edilmiştir.
- Van 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki gazeteci Reyhan Hacıoğlu davasında, tahliye kararı sonrası salondaki izleyiciler "gazetecilik suç değildir" sloganı atınca güvenlik personeli duruşma tutanaklarına müdahale etmeye çalışmıştır.
- Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde gözlemciler, gazeteci Öznur Değer'in darp iddiasına rağmen mahkeme başkanının bu beyana ilişkin hiçbir işlem yapmadığını, yalnızca "konuya girmeyin" dediğini kaydetmiştir.
- İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde, sanık avukatlarının "tanık dinlenmesi" talebi tutanaklara geçirilmeksizin reddedilmiştir.
- Tatvan 1. Asliye Ceza Mahkemesi'ndeki gazeteci Perihan Kaya duruşmasında, mahkeme başkanı salona alınan izleyicilerin cep telefonlarını masaya koymalarını istemiştir.
- Zafer Partisi Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Ali Şehirlioğlu, Çağlayan Adliyesi'nde emekli Albay Orkun Özeller'in duruşmasını takip eden T24 muhabiri Can Öztürk'ü kolundan tutarak salondan çıkardı. Şehirlioğlu, duruşmada notlar aldığı sırada Öztürk'e "Duruşmayı izlemiyorsun, deden yaşımda adamlar ayakta bekliyor. Salondan çık" diyerek tepki gösterdi.

Bu örnekler, duruşma gözlemcilerinin yıl boyunca not ettiği genel eğilimi açıkça göstermektedir:

Yargılama süreçleri biçimsel olarak açık olsa da, fiilen kapalı ve denetime dirençli bir pratik hâline gelmiştir.

Duruşma gözlemleri, geçen yıla göre adliyelerde gözlemcilerin erişiminin kısıtlandığını, duruşma sürelerinin kısaldığını ve adli kontrol tedbirlerinin yaygınlaştığını göstermektedir. Sonuç olarak, bu dönem boyunca mahkemeler biçimsel olarak "açık yargılama" ilkesini sürdürse de, yargı pratiğinde şeffaflık, bağımsızlık ve savunma hakkı açısından gerileme yaşandığı gözlemlenmiştir.

MLSA

mlsaturkey.com | info@medyavehukuk.org
[@mlsaturkey](https://www.instagram.com/mlsaturkey)